

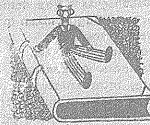
JOSEP MARIA DE SAGARRA ALS "AMICS DE LA POESIA"

Al Saló de Conferències de la Catalunya, ple de gom a gom, amb una gran part de representació femenina, i el més destacat del nostre món literari, el poeta Josep Maria de Sagarra, va donar la seva anunciada lectura de poemes als "Amics de la Poesia". Vetiada agradable, en la qual, el poeta sabé delectar durant una hora la distingida concurrència, amb una tria de poemes exquisits, segurament els millors d'en Sagarra, segons frase d'un jove poeta, i opinó que no dubtaríem a subscriture.

ADOLPHE DE FALGAIROLLE

Ha estat uns dies entre nosaltres aquest il·lustre periodista francès, tan amic de les coses de Catalunya, de les quals podríem dir que n'és ambaixador a l'ara banda del Pirineu. Falgairolle ha estat a Barcelona de retorn de Madrid, on ha anat uns dies per tal d'efectuar una sèrie d'intervistes amb diverses personalitats de la República que li permetran de realitzar una col·lecció d'interessant reportatges sobre la situació de la política espanyola. Falgairolle s'ha interessat vivament pel nostre diari i n'explicarà l'esperit que l'anima a través de les pàgines dels rotatius on ell col·labora. Dintre de pocs dies iniciarà, també, en aquestes columnes les seves cròniques de París que anirem publicant amb regularitat, puix que, d'ara ençavant, Adolphe de Falgairolle tindrà la representació del nostre diari a la capital de França.

RENAIXEMENT DE LA CANÇO

En aquest mes de novembre en què avui entrem, es concedirà, a París, el primer Gran Premi del café concert. Aquesta iniciativa es deu a Maurice Hamel. Les condicions per a optar-hi són molt rigoroses, hom ha d'ésser inèdit o debutant, i si professional, s'ha d'ésser almenys desconegut pel públic. En el primer cas el Gran Premi serà una alenada de coratge, un estímul altament elogiatiu. En el segon cas pot ésser la reparació d'una injustícia.

AMATEURS A LA PALESTRA

Dins de l'Associació d'Alumnes que hi ha a l'Escola de Belles Arts de Barcelona acaba de fundar-se una Societat de cinema amateur. Donat el caràcter fonamentalment artístic dels seus components, és de creure que els propòsits i directrius que informen els fundadors d'aquesta societat, no sortiran defraudats, i més si hom té en compte que entre aquests hi figuren els noms de Domènec Giménez, Salvador Ortiga, Francesc Percecan i altres, els noms dels quals és de per sí una garantia d'èxit. Nosaltres esperem molt d'aquesta generació forta de cineastes artistes, que vol orientar la seva vitalitat d'una forma tan esplèndida. Figuren en el seu programa curses i conferències, el contingut ed les quals, és ja força interessant. No els manqui la nostra salutació i els nostre consell. Tinguin present el que delem l'altre dia referent als amateurs.

L'ART I LA POLITICA

El paleontòleg rus Basil Poustachkin, exiliat, ha conegut per la seva situació tota mena de dificultats materials. A la vegada que nombroses obres seves figuren als museus de Moscou i de Petrograd, es veu obligat a vendre, a París, títols del mateix valor artístic que valien milers de rubles ar, abans de Lenin i Trotski, a cent i a dos-cents francs.

VENDA IMPORTANT

Moltes de les peces de col·lecció Ryan, que serà venuda a Nova York durant el corrent mes de novembre, procedeixen del Palau Davanzati de Florència. La col·lecció de M. Ryan és famosa per la seva sala Renasciment, orlada amb un plafó pintat per Tizello, que representa el banquet ofert a Marc Antoni per Cleopatra.

UNA vegada està un noi que es deia Joan. Dir-se Joan, en aquest món, no té res de particular. Per això sol no valdria la pena de fer una història.

Però és que al nostre Joan tenia unes mans tan barroeres, que cosa que tocava, cosa que trencava.

Tampoc no és això una circumstància extraordinària. Abunden els nois que no estimen les coses, i per això les coses se'ls fan malbé que ells ni se n'adonen.

El cas és que Nostre Senyor, que és qui ens deixa totes les coses perquè ens servim amb profit, un dia volgué fer en la persona d'En Joan un bon escarment a tots els nois barroers. I Nostre Senyor de vegades triga a posar-s'hi; però, quan s'hi posa, ho fa tot molt complet.

Doncs veureu si val la pena la història del nostre Joan.

Vet aquí que un dia arribà de Barcelona el padri d'En Joan. Portava un gros embalum delicadament penjat a la mà.

En Joan obrí uns ulls com dues taronges. Venir el padri volia dir joguines noves per a espallar.

Abandonà el darrer vagó del tren que havia tingut corda i tot i corria sol, el carro d'escombriaire que uns quants dies enrera portava una campaneta per a avisar les veïnes, el castell que havia estat defensat per la flor de l'exèrcit i que ara surava per a espant dels peixos vermells del sortidor; i corregué cap al padri.

Però el padri aquesta vegada amb pron feines respongué als seus besos interessats. Deixà el prometedor paperet damunt d'una taula. La germaneta s'ho mirava sense cap esperança: aquell era el padri d'En Joan i no el d'ella. En canvi, En Joan feia tot de saltirons i tot era preguntar: "Bub em portes, padri net?"

Però el padri, seriós, callava. La mare, discretament apartada, massa velo que el padri en duia una de cap. Però no deia res: els padrins, en aquestes ocasions, s'han de deixar fer.

El padri començà a desfer els cordills. Matelissal! Ara s'hi havia fet un nus! En Joan corregué a cercar la ganiveta. Però el padri, mirant-se'l de cua d'ull, no l'acceptà.

En Joan restà una mica moix, i d'aquí més impacient. Fins al cap d'un quart no va estar desfet aquell complicadíssim nus.

El padri, aleshores, amb tota calma, plegà el cordill i donà el rotlle a En Joan. En Joan senzillament el tirà a terra. El padri, assenyalant-li: "Dóna! a la mare, digué: a una casa sempre convenen cordills".

En Joan obel tot sorprès.

El padri anà desembolicant el paper: aparegué una capsa de cartró; destapà la capsa: paregué un jac d'encenalls fins. El cor d'En Joan batia com al hagüés corregut mitja hora seguita. El padri començà a apartar els encenalls...

A nota, hi havia una nina rossa com un cabell d'àngel, amb els ulls closos com si dormís. El padri l' aixecà, i la nina obrí una ulls immensos i blaus.

En Joan no se'n sabia avenir. Però allargà les mans per agafar-la.

El padri, greument, l'oferi a la germaneta. I digué: "Té, Maria, una nina per a tu". I dirigint-se a En Joan, afegí: "A tu, aquesta, vegada, no l'he portat res, perquè tot ho fas malbé. I no'n anà a fer visita amb la mare."

En Joan restà esbalait, provant de fer veure que estava tanmateix content, mirant-se la nina; anà fins i tot per tocar-la. Però la Maria digué: "No vull que hi juguis, perquè és de porcellana i res la trencaries."

La mare des del fons de la sala cridà com un eco: "Fobres de tu que la toquis, perquè és de porcellana i la hi trencaries!"

El padri sorreia, tot estímat de la filla.

En Joan, decebut, tretat, sortí lentament a fora.

En Joan no volia reconèixer la seva culpa. Per això no sabia resignar-se

al càstig. Ja ni us diré si n'estava, encara, de lluny del perdó. La penada del padri, doncs, li semblà una amargura injustícia.

Però de truca en mica se li anà essent aquest sentiment, i en el seu lloc se li congriava un vivíssim desig. Passar les mans, només que fos, per aquella cara molsuda de la nina, fer-li obrir i tancar els ulls dues o tres vegades, fer-li aixecar un braç en l'aire i tirar l'altre enrera, fer-la seure un petit moment i després fer-li caminar tres o quatre passes: En Joan no respirava per altra cosa.

Només calia gosar. Però la prohibició de la mare era categòrica. I, a més, hi havia el padri; i podet pensar com el bon senyor vetllava per la integritat del seu present i l'edificació de la seva filla.

Era més de migdia. En Joan s'anà atansant cap a la casa. Semblava una guineu que sotja un galliner.

Entrà d'esquiuilles. Oh fortuna! La nina era dins la capsa, i la capsa damunt d'una calaixera.

Parà l'orella per tots cantons. La mare i la germana eren a la cuina amanint el dinar: avui tenten el padri convidat i calla escarrassar-s'hi. El padri havia anat a rodar una estona pel tros de vinya i per l'hort, per veure quins consells podria donar tot dinant.

En Joan sospirà satisfet. "Veure la nina i després morir", degué pensar més o menys el tafaner minyó.

S'enfilà, abastà la capsa, tragué la nina.

Li féu executar el somiat repertori. La nina obria amb una dolçor que enamorava.

En Joan encara reparà que, a la nina, podia fer-se-li girar el cap a l'un i a l'altre cantó.

La barroera criatura pensà: "Aquesta nina deu ésser com els musols". I anava girant girant per posar-li la cara a l'esquena.

Un moment el cap de la nina tivà, com volent dir que no giraria més. Un altre ho hauria deixat córrer; però En Joan féu una mica més de força. Es sentí un clic, una mena de gemic, i En Joan es quedà amb el cap de la nina als dits.

Ara dirieu que aquell males-mans ventà a córrer-sporuguet de la seva desobediència; doncs no: s'hi assegut tot cofot, com un general sobre les runes d'un poble conquistat.

Fins que la Maria, amb l'ànsia de la seva joguina, entrelllà per la porta, i veié la desgràcia.

Darrera d'ella la mare venia a cercar lovalles netes a la calaixera.

Si en veu, aleshores, de plors de la Maria i crits de la mare: "Barroer, matusser, males-mans, dimoni, desobedient, ruina de la família, destructor!"

I tenien tota la raó. En Joan, llest com un gat, ventà a córrer cap a fora. Elles dues anaven a perseguir-lo; però una ferum d'agafat que venia de la cuina les aturà.

La Maria restà aconsoleda amb la promesa d'adobar-li i nina; o, si no, una de nova.

Però no en dirien res al padri.

Vet aquí que, a la hora de dinar, En Joan entrà com aquell que no ha trencat mai cap plat ni cap olla.

S'entaularen tots quatre amb l'esperança d'un àpat suculent. Així ho prometien totes les sentors. Allò de l'agafat no havia entat res. Però tan bon punt En Joan empunyà la forquilla per atacar el seu plat d'arròs amb conill, veugué quina cosa més estranya: forquilla i plat se'n volaren tot d'una amunt, amb la fúria i el brumair d'un coet.

Nhi havia per a embarbecar-s'hi. Fins ni el padri, que era un home de món, no sabia què dir-hi; allò no entrava en el seu programa.

Tot hom aferrà instintivament el seu plat: no era cosa de pagar els justos pels peccadors.

Però tot els plats romangueren damunt la taula i es deixaren consumir, llevat dels d'En Joan: allí que all els

MES FILOSÒFICS

per A. Cresson

tracta d'airò. L'experiència és la majoria dels filòsofs més grans moderns. Però els més prudents, no s'han arribats. No s'hi han posat, ni s'hi poden seguir en l'estudi dels problemes que susciten, ni els resultats que cal considerar, ni els mètodes, ni els sistemes, ni els sistemes coordinats. Descartes ha renovat les matemàtiques. Lliurat el procediment fonamental amb el suport del qual va a esdevenir possible de fer que tot problema de geometria, o de mecànica, sigui un senzill problema d'àlgebra. Leibnitz, en introduir la consideració dels infinítesims petits, Newton en concebre el càlcul de les fluxions, han fet fer a la ciència, en el mateix sentit, un segon pas decisiu. Han estat seguits per centenars de matemàtics entre les mans dels quals el mètode s'allueïria, perfecciona, precisa. Avui, la ciència matemàtica per excel·lència és l'àlgebra. Ella permet, com ho ha demostrat A. Comte, d'establir fórmules generals aplicables a tot el que es pot calcular, llevat de la naturalesa mateixa dels objectes a propòsit dels quals s'opera el càlcul. Gràcies a l'àlgebra, des del moment que una quantitat és funció d'una altra quantitat variable, hom pot determinar immediatament el seu valor per a cada un dels valors corresponents de la variable independent, i de dibuixar la corba de les seves variacions. Que es tracti, després, de fenòmens astronòmics, físics, químics, biològics, la fórmula s'aplica íntegrament, cada volta que la funció es restroba. L'àlgebra ha preparat els quadros. No hi ha més que aplicar-los. Procediment admirable i per la simplicitat de mitjans, tant com per les analogies que permet de subratllar.

Però de què hauria servit l'establiment d'un tal procediment si les ciències de la naturalesa no haguessin sabut prendre consciència d'elles mateixes? Ho han fet, d'ençà de la època de Descartes, amb una rapidesa impressionant. Descartes les aïllava encara totes en el cos de la filosofia general. Una a una, han reivindicat la seva independència i se n'han separades.

Cadascuna ha comprès, primerament, el mètode que li corresponia. Descartes s'imaginava poder construir tota la ciència humana segons el tipus de les ciències matemàtiques. Pretenia, provar, a priori, l'existència d'un Déu provint de certa abstracció, i després deduir-ne les lleis fonamentals del moviment. Pretenia, amb el suport d'aquestes lleis i d'algunes magnituds hipotètiques, interpretar tot l'univers. Un tal mètode no podia arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa. Bacon havia vist la cosa més justament. És de l'observació que cal partir, si es vol conèixer el que passa. Un recull d'observacions no és una ciència. La ciència, comença, al moment en què, en l'afinament de les observacions fetes, el descobridor concep la idea, ja sigui d'una llei, ja sigui d'una teoria explicativa. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa. Bacon havia vist la cosa més justament. És de l'observació que cal partir, si es vol conèixer el que passa. Un recull d'observacions no és una ciència. La ciència, comença, al moment en què, en l'afinament de les observacions fetes, el descobridor concep la idea, ja sigui d'una llei, ja sigui d'una teoria explicativa. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa.

Després de la idea, calen les proves. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa. Bacon havia vist la cosa més justament. És de l'observació que cal partir, si es vol conèixer el que passa. Un recull d'observacions no és una ciència. La ciència, comença, al moment en què, en l'afinament de les observacions fetes, el descobridor concep la idea, ja sigui d'una llei, ja sigui d'una teoria explicativa. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa.

Després de la idea, calen les proves. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa. Bacon havia vist la cosa més justament. És de l'observació que cal partir, si es vol conèixer el que passa. Un recull d'observacions no és una ciència. La ciència, comença, al moment en què, en l'afinament de les observacions fetes, el descobridor concep la idea, ja sigui d'una llei, ja sigui d'una teoria explicativa. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa.

Després de la idea, calen les proves. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa. Bacon havia vist la cosa més justament. És de l'observació que cal partir, si es vol conèixer el que passa. Un recull d'observacions no és una ciència. La ciència, comença, al moment en què, en l'afinament de les observacions fetes, el descobridor concep la idea, ja sigui d'una llei, ja sigui d'una teoria explicativa. Però no s'hi pot arribar més que a la fabricació d'una novella obra de la naturalesa.

EL CINEMA

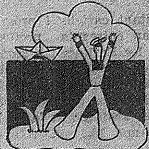
EL TUNEL

"El Túnel", el film que acaba de rodar Kurt Bernhardt, segons la novel·la de Eckhard Köstermann, és una de les realitzacions més importants que s'hagin pogut aconseguir, prendre de molt temps ençà. Hi veurem, en efecte, construir un túnel sota l'Atlàntic i assistirem de seguida a la destrucció criminal d'aquesta obra. A Alemanya és esperada amb impaciència l'aparició en públic d'aquesta memorable cinta. "El Túnel" reuneix en ell a Madeleine Renaud i Jean Gabin.

EL VOLGA EN FLAMES

Es el film que actualment roda Tourjanski per la Cinéma. Albert Prejean crea el paper d'un oficial de l'exèrcit rus—cosa completament nova en ell, i Inkiljov—el rebel de "Tempestat a l'Àssia" i el terrible "Capità Groc"—farà el paper d'un capità de bandolers. Danielle Darrieu serà la partenaire de Prejean i Natalie Kovanko és l'encarregada de seduir a Inkiljov. Hi intervenen a més: Jacques Natanson, ex director de diàleg, i Lafitte, director de la producció. Hom espera amb expectació veure el Volga flamejant, mercès a les tones de petroli que hi foren abocades.

LA GUERRA SECRETA

Jean Hort i Gaston Georges van escriure un any enrera, un escenari titulat "Senyoreta Doctor", del llibre de H. F. Berndorf "Espionatge" i de l'obra teatral d'Otto-Alfred Pallysch, "Senyoreta Doctor". Aquest escenari, segons les persones competents és considerat com un potent i terminant documental sobre l'espionatge alemany abans i durant la guerra. Els autors hi traçen els principals fets de la tràgica vida de l'espia més gran de la guerra: Anna-Maria Nesser, anomenada "Senyoreta Doctor", seguint una cronologia que va des de 1904 a 1919.

CIRCULACIO

Cal remarcar el mèrit documental del film "Circulació" que es projecta al Tivoli juntament amb "La Dama de Chez Maxim's". El contingut d'aquest reportatge és altament interessant, i és llastima que els efectes cinematogràfics siguin tan escassos. Hom vol fer un film del tràfic urbà i asoleix únicament una cosa molt quieta. Solament el final pot desmentir-nos.

DE MERCE NICOLAU

Aquesta prestigiosa actriu, d'acord amb el Centre de Dependents, i desitjosa, com sempre, d'enaltir i honorar el teatre català, ha organitzat una sèrie de quatre sessions dedicades a Pitarra, Guimerà, Russinyol i un autor modern que representi plenament el teatre d'avui dia. En principi les obres escollides són: "La Dida i la Teta Gallinaira", per a la primera sessió; "La Pecadora", d'En Guimerà, per a la segona; "L'Intelectual", d'En Russinyol, per a la tercera; "La Mare de Franck", d'En Milla-Rausell, i "Civilitzat", tantmateix d'En Saldavia, per a l'època moderna. Cada una d'aquestes sessions serà oberta amb el parlament d'un dels mestres literaris, per tal de glossar la vida dels autors esmentats i llur influència en el nostre teatre. El literat Alfons Maseras, és l'encarregat d'obrir aquestes sessions. La direcció escènica anirà a càrrec del documentarista Enric Giménez.

HITLER TITELLA

Hem vist Hitler en cera. No creïem poder veure'l parodiat en un teatre. Però això ha arribat. Rip, al revellat, fa sortir un Hitler impasible en "I el Paris". De més fresques se'n veurà el "Schön Adoll".

EL TEATRE